

พรำเพรียกเรียกขาน :

กลวิธีการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเอกของรัสเซีย

รศ.เอกกิง พันธุ์เอกกิงอมร

SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

อิวานและคารามาซอฟ ใน “พี่น้องคารามาซอฟ”

พรำเพรียกเรียกขาน : กลวิธีการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเอกของรัสเซีย

รศ.เอกิง พันธุ์เอกิงอมร

การเรียกชื่อตัวละครเป็นกลวิธีนำเสนอตัวละครให้ผู้อ่านรู้จักวิธีหนึ่งของผู้เขียนบันเทิงคดี ไม่ว่าจะเป็น นวนิยาย เรื่องสั้น หรือบทละคร โดยทั่วไปการเรียกชื่อตัวละครมักคำนึงถึงความเรียบง่าย สั้นกระชับ และทำให้ผู้อ่านสามารถรู้จักมักคุ้นตัวละครนั้น ๆ ได้รวดเร็ว และจดจำได้แม่นยำเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงพบว่าผู้เขียนนวนิยายและเรื่องสั้นไทยส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด จะเรียกชื่อตัวละครเพียงสั้น ๆ ด้วยชื่อหรือชื่อตัวเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงชื่อสกุล

เป็นที่น่าสังเกตว่านวนิยายและเรื่องสั้นไทยที่มีการเรียกชื่อตัวละครพร้อมกันทั้งชื่อและชื่อสกุล จะเป็นนวนิยายและเรื่องสั้นในยุคแรก ๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรงจากวรรณกรรมตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเคยมียุคหนึ่งที่นักเขียนไทยถึงกับเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายและเรื่องสั้นของตนด้วยชื่อสกุลเหมือนวรรณกรรมตะวันตกร่วมสมัย เช่น หัสนิยายชุดสามเกลอ พล นิกร กิมหงวน ของ ป.อินทรปาลิต เรียกชื่อตัวละครเอกบางตัวด้วยชื่อสกุลในการบรรยายเรื่องบางตอน เช่น เรียก “นายพัชรภรณ์” ซึ่งเป็นชื่อสกุลแทน “พล” ซึ่งเป็นชื่อตัว เรียก “นายการุณวงศ์” ซึ่งเป็นชื่อสกุลแทน “นิกร” ซึ่งเป็นชื่อตัว เป็นต้น

ส่วนนวนิยายและเรื่องสั้นของตะวันตกที่ค่อนข้างมีระบบและขนบนิยมในการเรียกชื่อตัวละคร มากกว่าวรรณกรรมของประเทศอื่น ๆ คือนวนิยายและเรื่องสั้นของรัสเซีย เนื่องจากชาวรัสเซียมีระบบการเรียกชื่อที่แตกต่างไปจากชาวตะวันตกทั่ว ๆ ไป

จากการพิจารณานวนิยายเอกของรัสเซียจำนวนสี่เรื่อง คือ **อันนา คาเรนินา** (Anna Karenina) ของ เลียฟ หรือลีโอะ ดอลสโตย (Leo Tolstoy : 1828-1910) เรื่อง **อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์** (Crime and Punishment) ของ ฟีโอโดร์ ดอสโตเยฟสกี (Fyodor Dostoyevsky : 1821-1881) เรื่อง **นายแพทย์ชีวาโก** (Doctor Zhivago) ของ บอริส ปาสเตอร์แนค (Boris Pasternak : 1890-1960) และเรื่อง **พี่น้องคารามาซอฟ** (The Brothers Karamazov) ของ ฟีโอโดร์ ดอสโตเยฟสกี พบว่า นวนิยายทั้งสี่เรื่องนี้ล้วนมีกลวิธีการเรียกชื่อตัวละครที่คล้ายคลึงกัน และนำศึกษาวิเคราะห์ดังจะกล่าวในรายละเอียดของนวนิยายแต่ละเรื่องต่อไป

ในการกล่าวถึงนวนิยายทั้งสี่เรื่องนี้ จะเรียงตามลำดับชื่อเรื่องในภาษาอังกฤษ คือเรื่อง **อันนา คาเรนินา อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์ นายแพทย์ชีวาโก และพี่น้องคารามาซอฟ** หลังจากทำความเข้าใจกับหัวข้อระบบชื่อของชาวรัสเซียแล้ว

ชื่อตัวละครทั้งหมดที่นำเสนอในบทความนี้สะกดตามชื่อที่ปรากฏในหนังสืออ้างอิงซึ่งมีที่สะกดแตกต่างกันบ้าง

ระบบชื่อของชาวรัสเซีย

แต่เดิมชื่อของชาวรัสเซียจะมีชื่อต้นเพียงชื่อเดียวตามธรรมเนียมโบราณชื่อต้นนี้จะตั้งตามชื่อนักบุญในศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ ต่อมามีการเติมชื่อกกลางซึ่งตั้งตามชื่อบิดาหรือบรรพบุรุษ แล้วมีชื่อสกุลต่อท้าย รวมเป็นสามชื่อคือ ชื่อต้น หรือชื่อตัว ชื่อกกลางและชื่อสกุล

ตัวอย่าง เช่น ชื่อของผู้เขียนนวนิยาย เรื่อง **พี่น้องคารามาซอฟ** และ **อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์** คือ ฟีโอโดร์ มิคฮาอิลโลวิช ดอสโตเยฟสกี (Fyodor Mikhailovich Dostoyevsky) มีชื่อต้น คือ “ฟีโอโดร์” ชื่อกกลางมาจากชื่อบิดาว่า “มิคาอิล” และมีชื่อสกุล คือ “ดอสโตเยฟสกี”

ชื่อของตัวละครเอกตัวหนึ่งในนวนิยาย เรื่อง **พี่น้องคารามาซอฟ** คือ “ฟีโอดอร์ พาฟโลวิช คารามาซอฟ” หรือ “คารามาซอฟ” ผู้พ่อ ชื่อกลางที่ว่า “พาฟโลวิช” มาจากชื่อบิดาว่า “พาเวล” ในขณะที่ชื่อกลางของลูก ๆ ทั้งสามคนของคารามาซอฟ คือ “ดมิตรี” “อีวาน” และ “อเล็กไซ” ไขว่ว่า “ฟีโอดอร์วิช” ซึ่งแผลงมาจากชื่อต้นของคารามาซอฟผู้พ่อ คือ “ฟีโอดอร์” นั่นเอง

ในการตั้งชื่อกลางจะเติมปัจจัยแสดงเพศชาย เช่น “_โอวิช” (-ovich) “_อีวิช” (-ievich) “_อิช” (-ich) และ “_ยิช” (-yeh) ส่วนปัจจัยที่แสดงเพศหญิง คือ “_อา” (-a) “_ออฟนา” (-ovna) “_อีฟนา” (-ievna) และ “_อิชนา” (-ishna) ดังนั้น ปัจจัยที่เติมลงข้างหลังชื่อบิดา จึงหมายถึง “ลูกชายของ” หรือ “ลูกสาวของ” เช่น ในนวนิยาย เรื่อง **อันนา คาเรนินา** ชื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิง ตัวหนึ่ง คือ “อันนา อาร์คัตเยฟนา” หมายถึง ลูกสาวของ คนชื่อ “อาร์คาคี”

ในนวนิยายเรื่อง **พี่น้องคารามาซอฟ** ลูกสาวของ “ร้อยตรีนิโคไล อิลยิตสเนียร์โยฟ” มีชื่อกลางว่า “นิโคไลเยฟนา” ดังนั้น ลูกสาวคนโตจึงชื่อ “นีนา นิโคไลเยฟนา” คนรองชื่อ “วาร์วารา นิโคไลเยฟนา” นอกจากนี้ มีตัวละครเอกฝ่ายหญิงสองคนในนวนิยายเรื่องนี้มีชื่อกลางในระบบเดียวกัน คือ คนหนึ่งชื่อ “แคธรีนา อีวานอฟนา เวอร์คอฟต์เซฟ” เพราะบิดาชื่อ “อีวาน” อีกคนหนึ่งชื่อ “อกราเฟนา อเล็กซานดรอฟนา สเวทลอฟ” ซึ่งมีบิดาชื่อ “อเล็กซานเดอร์” ในขณะเดียวกันถ้าเป็นลูกชายที่มีบิดาชื่อ “อเล็กซานเดอร์” ก็จะมีชื่อกลางว่า “อเล็กซานโดรวิช” เช่น “อเล็กซานเดอร์ อเล็กซานโดรวิช” เป็นต้น

ส่วนชื่อสกุลก็มีรูปที่แสดงเพศชายและเพศหญิงเช่นเดียวกับชื่อกลางเช่นชื่อเต็มของตัวละครเอกฝ่ายหญิงตัวหนึ่งในนวนิยายเรื่อง **อันนา คาเรนินา** คือ “อันนา อาร์คัตเยฟนา **โอบลอนสกายา**” และ พี่ชายชื่อ “สเตฟาน อาร์คัตเยวิช **โอบลอนสกี**” และเมื่อสตรีแต่งงานแล้วก็จะใช้ชื่อสกุลของสามี แต่เป็นชื่อสกุลที่แสดงเพศหญิง ให้อ่านว่าเป็นภรรยาของชื่อสกุลนั้น ๆ เช่น “อันนา อาร์คัตเยฟนา **คาเรนินา**” หรือเรียกสั้น ๆ เพียงชื่อต้นและชื่อกลางว่า “อันนา คาเรนินา” หมายถึง ภรรยาของคนชื่อ (สกุล) ว่า “คาเรนิน” เป็นต้น

การเรียกชื่อตัวละครใน “อันนา คาเรนินา”

ในนวนิยายเรื่อง **อันนา คาเรนินา** มีลักษณะการเรียกชื่อตัวละครพอจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. เรียกชื่อต้นและชื่อกลาง เป็นลักษณะการเรียกชื่อตัวละครตามปกติวิสัยโดยเฉพาะในบทสนทนา ตัวละครจะเรียกชื่อตัวละครอื่นด้วยชื่อต้นและชื่อกลาง ทั้งในความหมายของสรรพนามบุรุษที่ 2 และสรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น ตอนสตீวา (สเตฟาน โอบลอนสกี) บอกกับมัดเว เพื่อนและคนใช้เก่าแก่ว่า น้องสาวของเขาจะเดินทางไปมอสโคว์ในวันรุ่งขึ้นว่า “มัดเว น้องสาวของข้า, อันนา อาร์คิตเยฟนา จะมาพรั่งนี้” (หน้า 9)

เมื่อจะเอ่ยถึงภรรยา แทนที่จะเรียกชื่อเล่นว่า “ดอลลี” สตீวาก็บอกมัดเวว่า “ไปเรียนคุณดาเรีย อเล็กซานดรอฟนา แล้วกัน ให้เธอสั่งการเถอะ” (หน้า 9)

เมื่อมัดเวรับคำไปบอกตามคำสั่ง ก็กลับมารายงานเจ้านายว่า “คุณดาเรีย อเล็กซานดรอฟนา ให้ผมมาเรียนว่า เธอจะไม่อยู่บ้าน ให้เขาจัดการ-หมาย ถึง ท่านนะครับ-จัดการเอาเองตามใจ” (หน้า 9)

ตอนคาเรนนินเตือนอันนา มิให้คบค้ากับบวรอนสกีต่อไป เพื่อเห็นแก่เกียรติยศชื่อเสียงทั้งของเธอ และเธอ

“ดิฉันไม่เข้าใจ” อันนาแย้ง ยกไหล่-เขาไม่สนใจสักนิด เธอคิด เพราะคนอื่น ๆ เห็นห rokok เขาจึงเป็นทุกซ์ “อเล็กเซ อเล็กซานโดรวิช คะ คุณคงไม่สบาย” เธอพูดเสียงดัง ลูกขึ้น ขยับจะก้าวเดินออกไป แต่เขารับสาวเท้าเข้ามาข้างหน้าราวจะขวางทางเธอ (หน้า 168)

ตอนคาเรนนินบอกกับดอลลี เรื่องจะตัดสินใจหย่ากับอันนา ซึ่งดอลลีไม่เห็นด้วย และขอให้เขาคิดถึงเหตุผลให้มาก ๆ

“ผมคิดแล้ว ดาเรีย อเล็กซานดรอฟนา ผมคิดมามากแล้ว” คาเรนนินตอบ หน้าแดงเป็นริ้ว ๆ นัยน์ตาหม่นหมองมองไปข้างหน้า (หน้า 446)

นอกจากนี้ ในการบรรยายเรื่องมีการเรียกชื่อตัวละครด้วยชื่อต้น และชื่อกลางเช่นกัน เช่น ตอนบรรยายถึงตัวละครตัวหนึ่ง

เคาน์เตสลิเดีย อีวานอฟนา เป็นเพื่อนดีกับคาเรนนิน เป็นศูนย์กลางของวงสังคมแห่งเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก อันนาได้มาใกล้ชิดกับเธอผ่านทางสามี (หน้า 122)

2. เรียกชื่อต้นและชื่อสกุล ใช้เรียกในการบรรยายเรื่องเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตอนแนะนำตัวละคร

เจ้าหญิงคิตตี้ เซอร์บัตสกายา อายุสิบแปดปี เพิ่งปรากฏกายในวงสังคมฤดูหนาวนี้เป็นปีแรกและได้รับความสำเร็จยิ่งกว่าพี่สาวทั้งสอง เกินกว่าที่มารดาเคยได้รับ มีพิกต้องเฮยถึงหนุ่ม ๆ ตามงานเต้นรำในกรุงมอสโคว์ ซึ่งหลงรักคิตตี้กันเกือบทุกคน สองหนุ่มได้แสดงแจ้งชัดหมายมั่นในตัวเธอ นับแต่ฤดูหนาวปีแรกนี้ คนหนึ่งคือเลวิน และเมื่อเลวินไปจากมอสโคว์ เคาน์วรอนสกีก็เสนอตัวเข้ามาทันที (หน้า 57)

ตอนกล่าวถึงเลวินและพี่ชาย

คอนสแตนติน เลวิน มองพี่ชายว่าเป็นคนสติปัญญาเลิศ การศึกษาดี มีวัฒนธรรมตามนัยสูงสุดของคำนี้ มีพรสวรรค์พิเศษในการทำงานเพื่อสาธารณชน แต่ยิ่งเลวินอายุมากขึ้นเท่าไร ยิ่งรู้จัก พี่ชายมากขึ้นเท่าไร จิตใจส่วนลึกเขายังรู้สึกบอຍ ๆ ขึ้น ว่าความสามารถที่จะทำงานเพื่อสาธารณชน ซึ่งเลวินคิดว่าตัวเองไม่มีนั้น บางทีอาจไม่ใช่คุณสมบัติที่ดี... (หน้า 275)

บางครั้งเมื่อตัวละครสนทนากัน อาจเรียกชื่อตัวละครต่างกัน เช่น อาจเรียกตัวละครด้วยชื่อต้น และชื่อย่อกลางเพื่อแสดงความสุภาพ แต่เมื่อเฮยถึงตัวละครอีกตัวหนึ่ง ก็อาจเรียกชื่อต้นและชื่อสกุล โดยไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ เป็นตัวกำหนด เช่น ตอนเจ้าหญิงเบตซี ดูเบตสกายา ซึ่งเป็นเพื่อนของอันนา พูดกับ คาเรนนิน ตอนไปเยี่ยมมอ์นนาที่บ้าน

“คุณอเล็กเซ อเล็กซานโดรวิชคะ! ดิจันทราบคะ คุณเป็นคนที่น่าใจจริง ๆ” เบตซีพูดหยุดอยู่ที่ห้องรับแขกเล็ก จับมือกับคาเรนนินอย่างอบอุ่นใจเป็นพิเศษอีกครั้ง “ดิจันเป็นคนนอก แต่ดิจันรักเธอมาก แล้วก็นับถือคุณจนอยากจะแนะนำให้คุณรับเขาคะ อเล็กเซ วรอนสกี เป็นคนมีเกียรติ แล้วเขาก็กำลังจะเดินทางไปทาชเคนต์” (หน้า 477-478)

3. เรียกชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล การเรียกชื่อตัวละครในลักษณะนี้จะปรากฏในการบรรยายเรื่องหรือการดำเนินเรื่อง เช่น ตอนเปิดเรื่องที่บรรยายถึงสภาพครอบครัวของโอบลอนสกี ซึ่งเป็นพี่ชายของอันนา ชื่อสเตฟาน หรือสตีวา ผู้เขียนเรียกชื่อตัวละครตัวนี้เต็มรูปแบบว่า “เจ้าชาย

สเตฟาน อาร์คัตเยวิช โอบลอนสกี” และเรียกชื่อเล่นไปด้วยในขณะเดียวกัน

ตลอดสามวันหลังเหตุการณ์ร้าย เจ้าชายสเตฟาน อาร์คัตเยวิช โอบลอนสกี หรือที่เพื่อน ๆ ในวงสังคมนำสมัยเรียกกันว่าสตีวา ตื่นเช้าแปดนาฬิกาตามปกติ ไม่ใช่ในห้องของภรรยา แต่บนเก้าอี้หวมยาวบุหนังในห้องอ่านหนังสือ เขาพลิกร่างอ้วนลำบากรูปร่างดี บนเก้าอี้นอนอ่อนนุ่ม ตะแคงหน้าซุกหมอน คล้ายอยากจะหลับต่อ แต่แล้วปุบปับกลับทะเล่ลุกนั่งลืมตา (หน้า 7)

ตอนบรรยายถึงคาเรนิน สามี่ของอันนาผู้มีอายุแก่กว่ายี่สิบปี

อเล็กเซ อเล็กซานโดรวิช คาเรนิน กลับจากประชุมคณะรัฐมนตรีตอนสี่โมงเย็น แต่ก็อย่างที่เป็นอยู่เสมอ เขาไม่มีเวลาแวะไปหาภรรยา รีบเข้าไปในห้องอ่านหนังสือ พบปะกับผู้มาร้องเรียนซึ่งรอเขาอยู่ และลงนามเอกสารที่เลขานุการนำมายื่น (หน้า 125)

บางครั้งการเรียกชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล จะปรากฏในบทสนทนา เช่น ตอนโอบลอนสกีพบกับวรอนสกีที่สถานีรถไฟกรุงมอสโคว์ เพื่อรอรับผู้โดยสารที่มากับขบวนรถจากเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก โอบลอนสกีไปรอรับอันนางองสาว ส่วนวรอนสกีก็รอรับมารดา โอบลอนสกีบอกกับวรอนสกีตอนหนึ่งว่า “แต่คุณต้องรู้จัก **อเล็กเซ อเล็กซานโดรวิช คาเรนิน** น้องเขยคนดังของผมแน่ ใคร ๆ รู้จักเขาทั้งนั้น” (หน้า 68)

และในการแนะนำซึ่งกันและกันในวงสังคมนั้น ก็มักเรียกเต็มรูป เช่น ตอนคิดดีแนะนำชายสองคนซึ่งต่างหมายปองเธอทั้งคู่ที่บ้านของเธอ “ดิฉันขอแนะนำนะคะ” เจ้าหญิงพูด ผายมือไปทางเลวิน “**คอนสแตนติน ดมิตรีช เลวิน ค่ะ เคาน์ อเล็กเซ คีริโลวิช วรอนสกี**” (หน้า 59)

4. **เรียกเฉพาะชื่อสกุล** การเรียกชื่อตัวละครในลักษณะนี้ปรากฏในการบรรยายเรื่องเกือบตลอดเรื่อง โดยเฉพาะใช้เรียกตัวละครสำคัญฝ่ายชายเกือบทุกตัว เช่น วรอนสกี โอบลอนสกี คาเรนิน เลวิน ฯลฯ เป็นการเรียกชื่อสกุลในฐานะเป็นสรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งเป็นลักษณะการเรียกชื่อตามหลักของชาวตะวันตกทั่วไป เช่น ตอนบรรยายถึงภารกิจอย่างหนึ่งของสเตฟาน อาร์คัตเยวิช โอบลอนสกี

ผู้มาขอพบคือภรรยาฝ่ายของร้อยตรีคาลินิน ให้ช่วยเหลือเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ไม่สมเหตุผล แต่**โอบลอนสกี**ก็เชิญให้เธอนั่ง ตั้งใจฟังเธอตลอด ไม่พูดแทรกทำให้เธอสะดวก แนะนำอย่างละเอียดว่าเธอควรจะไปพบใคร อย่างไร ทั้งยังเขียนจดหมายสั้น ๆ ลายมือสวยงาม ตัวโตอ่านง่าย ภาษาสละสลวย น่าเชื่อถือไปถึงคนที่จะช่วยเธอได้ หลังจากสุภาพสตรีคนนั้นกลับไปแล้ว **โอบลอนสกี**ก็หีบหวมวก ชะงักหนอยหนึ่ง ทบทวนว่าลืมนะไรบ้าง ไม่มีลืมนัก นอกจากที่อยากลืมนั้น คือภรรยา (หน้า 13-14)

ตอนบรรยายถึงตัวละครเอกฝ่ายชายสองตัวไปที่สถานีรถไฟ

สิบเอ็ดนาฬิกาวันรุ่งขึ้น **วรอนสกี**นั่งรถม้าไปที่สถานีรถไฟ รอรับมารดาซึ่งเดินทางมากับรถไฟจากเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก คนแรกที่เขาพบตอนขึ้นบันไดใหญ่ คือ **โอบลอนสกี** ที่มารอรับน้องสาว ซึ่งเดินทางมาโดยรถไฟขบวนเดียวกัน (หน้า 68)

5. **เรียกเฉพาะชื่อต้นหรือชื่อเล่น** เป็นลักษณะการเรียกชื่อตัวละครที่ปรากฏบ่อยที่สุด โดยเฉพาะในการบรรยายเรื่อง และที่น่าสังเกตก็คือจะใช้เรียกชื่อตัวละครสำคัญฝ่ายหญิงทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นอันนา คิตตี ดอลลี ฯลฯ ส่วนชื่อเล่นของตัวละครฝ่ายชายจะปรากฏในบทสนทนาของคู่สนทนา จะไม่ปรากฏในการบรรยายเรื่อง

ตัวอย่างตอนอันนาไปเยี่ยมดอลลี ผู้พี่สะใภ้ซึ่งกำลังมีเรื่องระหองระแหงกับ**โอบลอนสกี**ผู้สามี

ดอลลี ข้าเลื่องมอณาพิการคอยแซกอยู่ทุกนาที แต่ก็มักจะเป็นเสมอเมื่อเราเปลอ **ดอลลี**ก็เช่นกัน ตอนอันนามาถึง เธอไม่ได้ยินเสียงกระดิ่ง

พอได้ยินเสียง กระโปรงสายและเสียงคนเดินผ่าวเบาอยู่นอกประตู เธอหันไปมอง ไบหน้าอมทุกข์ของเธอมีอาการแปลกใจมากกว่ายินดี เธอลุกขึ้น กอดน้องสามมี

“อ้าว มาถึงแล้วหรือคะ” เธอพูดตอนจูบอันนา

“ดอลลี ดิฉันดีใจมากจริง ๆ ที่ได้พบคุณ”

อันนาและดอลลี ใน "อันนา คารินา"

“ดิฉันก็ดีใจค่ะ” ดอลลีตอบ
ยิ้มน้อย ๆ พยายามสังเกตสีหน้าของ
ผู้มาใหม่เพื่อจะหยั่งว่าเธอรู้อะไรแค่ไหน
ดูท่าทางเธอจะรู้ ดอลลีคิด เมื่อเห็น
สีหน้าแสดงความเห็นใจของอันนา

“มาซิคะ ดิฉันจะพาไปที่ห้องพัก”
เธอพูดต่อไป พยายามถ่วงเวลาเพื่อ
เรียกความมั่นใจ

“นี่กรีธาหรือจ๊ะ ขอคุณพระเจ้า
โตเร็วจริง!” อันนาพูด จวบหลาน
แต่สายตายังจับอยู่ที่ดอลลี หลังจากนั้น
เธอยืนนิ่งหน้าแดง “อย่าเลยคะ อยู่ใน
ห้องนี้เถอะ”

อันนาถอดผ้าพันคอ ถอดหมวกแต่ลอนผมตกดำพันหมวก เธอจึง
ต้องสะบัดศีรษะเพื่อให้เส้นผม หลุดจากหมวก

“คุณเปล่งปลั่ง สุขภาพดี มีความสุข!” ดอลลีพูด คล้าย ๆ จะอิจฉา
“ดิฉันหรือคะ...นั่นนะซี” อันนาตอบ “โอ้ สวรรค์โปรดเถอะ ทาเนีย
หนูเกิดปีเดียวกับเชร์ อซาของอานี่จ๊ะ” เธอหันไปพูดกับเด็กหญิงตัวน้อย ๆ
ที่วิ่งเข้ามาในห้อง รวบหนูน้อยเข้ามาในวงแขนจูบทาเนีย “เด็กน้อยน่ารักเอ็นดู
น่ารักเอ็นดูจริง ๆ พาดิฉันไปพบกับแกทุกคนเถอะค่ะ” (หน้า 78-79)

ตัวอย่างข้างต้น นอกจากอันนาและดอลลีที่เป็นชื่อต้นและชื่อเล่นของ
ตัวละครตามลำดับแล้ว ยังมีชื่อเล่นของเด็ก ๆ คือ กรีธา ทาเนีย เชร์ยอซา ด้วย
บทสนทนาระหว่างเจ้าหญิงชาร์บัตสกายา มารดาของดอลลีและคิตตี
และคนใช้ที่ชื่อทาเนีย มีอัลลอฟนา ในระหว่างที่ทั้งหมดกำลังช่วยกันทำแยม

“สตีวาบอกว่าให้เงินดีกว่า” ดอลลีร่วมวงคุยถึงเรื่องหนักที่กำลัง
สนทนากันว่าควรจะให้อะไรแก่คนใช้ “แต่ดิฉัน...”

“ให้ได้ยังไงเงิน!” เจ้าหญิงกับคิตตีอุทานพร้อม ๆ กัน “พวกเขาชอบ
ของขวัญมากกว่า...”

“อย่างปีที่แล้ว แม่ซื้อผ้าให้มาทอหนา เซมเยนอฟหนา ไม่ใช่ผ้าบอบ
ลินหรือก แต่ก็คล้าย ๆ อย่างนั้น” ท่านหญิงว่า

“ลวดลายสวยเรียบประณีตมาก ถ้าไม่มีของมาทอหนา แม่ยังอยาก
ได้ไว้สักตัว ผ้านี้คล้ายวาเร็นก้า สวยแต่ไม่แพง”

“เอ ลูกว่าใช้ได้แล้วนะคะ” ดอลลี่พูด หยดน้ำเชื่อมจากทัพพีดูความ
เหนียว

“ถ้าหยดแล้วน้ำเชื่อมเป็นก้อนก็ใช้ได้ ปล่อยให้เดือตอีกหน่อยเถอะ
อกาเฟีย มิฮาลอฟนา” (หน้า 622)

บทสนทนาข้างต้น มีชื่อตัวละครคือ “สตีวา” เป็นชื่อเล่นของโอบลอน
สกีที่มีชื่อต้นคือ “สเตฟาน” ส่วน “ดอลลี่” เป็นชื่อเล่น ชื่อตัวคือ “ดาเลีย”
และ “คิตตี้” เป็นชื่อตัว ชื่อเล่นคือ “เคตยา” ที่น่าสังเกต คือ เจ้าชายจะเรียก
คนในข้ออย่างสุภาพด้วยชื่อตัวและชื่อกลาง เช่นที่เจ้าหญิงเรียกคนใช้ที่ชื่อ “อกาเฟีย
มิฮาลอฟนา”

อย่างไรก็ตาม การเรียกชื่อเล่นของตัวละครที่เป็นชายมีปรากฏอยู่บ้าง
แต่ไม่บ่อยนัก เช่นในบทสนทนายาระหว่างเลวินและคิตตี้ ตอนทั้งสองปรับความ
เข้าใจเรื่องความหึงหวงของเลวินซึ่งมีชื่อเล่นว่า “คอสต์ยา” ซึ่งแผลงมาจากชื่อ
จริงว่า “คอนสแตนติน” และ “คิตตี้” มีชื่อเล่นว่า “เคตยา” ดังกล่าวแล้ว

“ไม่ใช่ออย่างนั้นนะคะ คอสต์ยา เตียวคะ เตียว โห่ ฟังดิฉันก่อน!”
เธอพูด มองเขาอย่างเจ็บปวดและเห็นใจ

“แต่คอสต์ยาคะ คุณพูดเกินจริงแล้วละคะ” คิตตี้ปลอบเขา ลึกใน
จิตใจเธอ ปลอบปล้ำที่เขารักเธอมาก และตอนนี้แสดงออกด้วยความหึงหวง

“เคตยา ผมทำให้คุณไม่สบายใจ ที่รัก ยกโทษให้ผมด้วย ผมบ้าไปเอง
เคตยา ผมผิด ทำได้ยังไง เอาเรื่องไร้สาระมาทรมานคุณ” (หน้า 643)

อย่างไรก็ตาม ลักษณะการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ ตามที่
กล่าวไปแล้ว ก็มีใช้แนวปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนไปตลอดทั้งเรื่องจนเป็นสูตร
ตายตัว เนื่องจากมีบางตอนที่ผู้เขียนเรียกชื่อตัวละครไม่เป็นตามแนวเดิม
โดยไม่อาจทราบเหตุผลว่าเพราะอะไร ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเรียกชื่อตัวละคร

ให้แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นการบรรยายเรื่องที่อยู่ในเนื้อความ และบริบทเดียวกันแท้ ๆ

ตัวอย่างเช่น ตอนบรรยายเริ่มเรื่องบทที่ 1 ภาคที่ 3 มีเนื้อความต่อไปนี้

เซอร์เก อีวานาวิช คอซนิเชฟ อยากจะพักผ่อนจากการทำงานหนัก แทนที่จะไปต่างประเทศ ตามที่เคยทำอยู่ประจำ ปลายเดือนพฤษภาคมเขาเดินทางไปเยี่ยมน้องต่างมารดาในชนบท เขาเชื่อว่าชีวิตชนบทเป็นชีวิตที่ดีที่สุด เขาจึงมาเพื่อจะได้สัมผัสชีวิตเช่นนั้นที่บ้านของน้องชาย **คอนสแตนติน เลวิน** ดีใจมากที่พี่ชายมาพักกับตน โดยเฉพาะเมื่อเขาคิดว่าพี่นี่โคลงไม่กลับมาหน้าร้อนปีนั้น ทั้ง ๆ ที่เลวินรักและนับถือ **เซอร์เก อีวานาวิช** แต่เลวินก็รู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ด้วยกัน เขาระอักกระอ่วนรำคาญทำที่ที่พี่ชายมีต่อชนบทสำหรับ **คอนสแตนติน เลวิน** แล้ว ชนบทคือภูมิหลังของชีวิต เป็นความสุข เป็นแรงงาน และความพากเพียร ส่วน **เซอร์เก อีวานาวิช** คิดว่าชนบทเป็นสถานที่พักผ่อนจากการงาน เป็นยาล้ำค่าสำหรับบ่อนพิษอิทธิพลความฉ้อฉลของเมือง ซึ่งเขาเต็มใจมารับการบำบัด ตระหนักแน่ถึงประสิทธิภาพ ของยานั้น สำหรับเลวินแล้วความดีงามของชนบทอยู่ที่ เป็นแหล่งการงานที่ก่อประโยชน์อย่างไม่มีข้อสงสัย แต่ **คอซนิเชฟ** เห็นว่า ชนบทดีตรงที่เขาไม่ต้องทำอะไร และจริง ๆ แล้วไม่ควรทำอะไรที่นั่นด้วย (หน้า 273)

ตามบทบรรยายข้างต้นจะพบว่า การเรียกชื่อตัวละครไม่เป็นลักษณะเดียวกัน แต่จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอนอะไร กล่าวคือเมื่อเริ่มต้นบทบรรยาย จะเรียกชื่อตัวละครตัวแรกด้วยชื่อต้น ชื่อกลาง และชื่อสกุลเต็มรูป คือ **เซอร์เก อีวานาวิช คอซนิเชฟ** แต่สำหรับตัวละครตัวที่ 2 จะเรียกเพียงชื่อต้นและชื่อสกุล คือ **คอนสแตนติน เลวิน** และเรียกเฉพาะชื่อสกุลว่า “**เลวิน**” ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้ในการบรรยายเรื่องโดยตลอด แทนที่จะเรียกเต็มรูปว่า **คอนสแตนติน ดมิตรีช เลวิน**

ในขณะที่เดียวกัน ชื่อตัวละครตัวแรก คือ **เซอร์เก อีวานาวิช** ในตอนท้ายเนื้อความก็เรียกชื่อสกุลเป็น “**คอซนิเชฟ**” เช่นเดียวกับ “**เลวิน**”

ที่น่าสนใจก็คือ ในต้นข้อความมีการกล่าวถึงชื่อพี่ชายอีกคนหนึ่งของ **เลวิน** ซึ่งเป็นพี่ร่วมบิดา มีนามสกุลเดียวกัน คือ “**นิโคไล เลวิน**” แต่ในเนื้อ

ความใช้ชื่อว่า “ฟินโคโล” แทนการเรียกชื่อตัวละครตามปกติที่ประกอบด้วยชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตว่าชื่อ เซอร์เก อีวานาวิช พ้องกับชื่อ เซอร์เก อเล็กเซเยวิช ซึ่งเป็นลูกชายของอันนาและคาเรนิน และมีชื่อเล่นว่า “เซร์กอยา” ซึ่งผู้เขียนใช้ชื่อ “เซร์กอยา” ในการดำเนินเรื่อง แทนการเรียกชื่อต้นและเติมรูปแบบผู้ใหญ่

ยิ่งไปกว่านั้นถ้าสังเกตชื่อของตัวละครพี่น้องคู่นี้จะพบว่าใช้ชื่อสกุลต่างกัน และชื่อกลางก็ต่างกันด้วย เพราะถ้าเป็นพี่น้องต่างมารดากันจริง ก็น่าจะมีชื่อกลางและชื่อสกุลเหมือนกัน คือ อาจเป็นชื่อกลางว่า “อีวานาวิช” ทั้งคู่ คือ มีพ่อคนเดียวกันที่ชื่อ “อีวาน” หรือถ้าชื่อกลางว่า “ดมิตรีช” ถ้าทั้งคู่ต่างเป็นลูกชายของคนชื่อ “ดมิตรี” แต่การที่ตัวละครทั้งคู่มีชื่อกลางและชื่อสกุลต่างกันเช่นนี้ ทำให้เข้าใจว่าน่าจะเป็นพี่น้อง “ต่างบิดา” มากกว่า “ต่างมารดา” ดังที่บรรยายไว้ คือ คอซนิเซฟ มีบิดาชื่อ “อีวาน” และเลวิน มีบิดาชื่อ “ดมิตรี” แต่มีมารดาคนเดียวกันซึ่งไม่ปรากฏชื่อในนวนิยาย

การเรียกชื่อตัวละครใน “อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์”

การเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเรื่อง “อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์” ของฟิโอดอร์ ดอสโตเยฟสกี มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตัวละครหลาย ๆ ตัวในนวนิยายเรื่องนี้มีชื่อเล่น เช่น “โรดิโอน โรนาโนวิช ราสโคลนิกอฟ” ตัวละครเอกฝ่ายชายมีชื่อเล่นว่า “โรดิยา” ดังปรากฏตามคำเรียกของแม่ น้อง และเพื่อนสนิท “ลีซาเวียดา อีวานอฟนา” ชื่อเล่นว่า “ลุยซ่า” “อโฟดิทียา โรมานอฟนา ราสโคลนิกอฟ” น้องสาวของโรดิยา มีชื่อเล่นว่า “ดูเนีย” และ “ดูเนชกา” “โซฟียา เซเมนอฟนา มาร์เมดาลอฟ” คู่รักของโรดิยา มีชื่อเล่นว่า “โซเนีย” และ “โซเนชกา” ทั้งชื่อ “ดูเนีย” และ “โซเนีย” ตรงกับชื่อตัวละครหญิงในนวนิยายเรื่อง “นายแพทย์ชีวาโก”

2. ในการบรรยายเรื่อง ผู้เล่าเรื่องจะกล่าวถึงตัวละครด้วยชื่อจริง หรือชื่อต้นและชื่อกลาง เช่น “แคธารีนา อีวานอฟนา” “ฟิเตอร์ เปโตรวิช” “อาลีน่า อีวานอฟนา” “พูลเฮริยา อะเล็กซานโดรอฟนา” แม่ของโรดิยา หรือ ไม่ก็เรียกชื่อสกุลเป็นหลัก โดยเฉพาะตัวละครเอกฝ่ายชาย ผู้เขียนจะเรียกชื่อสกุล

ว่า “ราสโคลนคอฟ” ตลอดทั้งเรื่อง ส่วนตัวละครประกอบอื่น ๆ ที่เรียกชื่อสกุล ในการบรรยายเรื่องก็มีบ้าง คือ “ราชูมิอิน มาร์โมลาคอฟ” “สะเวียตริกายลอฟ” และที่ใช้ชื่อเล่นในการบรรยายเรื่อง เช่น “โซเนีย” ใช้ตลอดเรื่องในขณะที่ใช้ “ดูเนีย” สลับกับชื่อต้น และชื่อกลางของเธอ คือ “อัฟโดทียา โรมานอฟนา”

บางทีในเนื้อความตอนเดียวกัน เหตุการณ์เดียวกันผู้เขียนก็เรียกชื่อตัวละครตัวเดียวกันแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพื่อลดความซ้ำซากจำเจก็เป็นได้เช่น ตอนราชูมิอิน พาสองแม่ลูก พูลเฮริยา อะเล็กซานโดรอฟนา และ อัฟโดทียา โรมานอฟนา ไปพักผ่อนและรอฟังข่าวของราสโคลนคอฟ ที่นอนป่วยอยู่จากเขา

“แม่แน่ใจว่าพรุ่งนี้พี่เขาคงจะพูดดีขึ้นกว่าเดิม” นางกล่าวเสริมพยายามอ่านใจของลูกสาวต่อไป

“แต่ลูกคิดว่า พรุ่งนี้เขาคงจะพูดอย่างเดิมนั้นแหละ...เรื่องนั้นนะ” อันโดทียา โรมานอฟนา ขัดจังหวะ แน่นอน เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญ ผู้เป็นแม่ไม่อยากพูดถึง เพราะทวัน ๆ อย่งไรชอบกล ดูเนีย เดินเข้าไปหามารดา และจูบนาง แม่ของหล่อนโอบกอดหล่อนไว้อย่างเจี๊ยบ ๆ จากนั้นนางก็นั่งคอยราชูมิอิน จะกลับมาอีกอย่างกระสับกระส่าย นางมองกิริยาอาการของดูเนียซึ่งเดินกลับไปกลับมาภายในห้อง หล่อนเอามือกอดอก ทำทางครุ่นคิด และรอราชูมิอินด้วยเหมือนกัน อัฟโดทียา โรมานอฟนามีนิสัยชอบเดินกลับไปกลับมา และทำท่าทางครุ่นคิดแบบนี้... (หน้า 269)

นอกจากนี้ ชื่อเล่นของอัฟโดทียา โรมานอฟนา คือ “ดูเนีย” และ “ดูเนชกา” ก็ใช้เรียกสลับกันอย่างไม่มีการเกณฑ์อะไรแล้วแต่ความพอใจของผู้เขียน

3. ในบทสนทนาลักษณะการเรียกชื่อตัวละครจะปรากฏชัดเจนด้วยชื่อจริงหรือชื่อต้นและชื่อกลางเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งแถมชื่อสกุลด้วยในกรณีของผู้ไม่คุ้นเคยสนิทสนม แต่ถ้ามีความคุ้นเคยสนิทสนม ก็จะเรียกเพียงชื่อเล่น เช่น บทสนทนาต่อไปนี้

“ดูเนชก้าที่รัก ลูกฐู่ใหม่ เมื่อตอนย่ารุ่งแม่มอยหลับไปหน่อยหนึ่ง แล้วฝันไปว่ามาร์ฟา เบโตรพหน้า มาหา หล่อนแต่งชุดขาว... หล่อนเข้ามาจับมือแม่แล้วสั่นหัว หล่อนจ้องมองแม่อย่างเศร้าขมเหมือนกับตำหนิแม่อย่างนั้นแหละ... เหมือนกับเป็นนางไม่ดี! โอ ดมิติรี โปรโคฟิช คุณรู้จัก มาร์ฟา เบโตรพหน้า สะเวียตริกายลอฟหรือเปล่า? หล่อนตายไปแล้ว!” (หน้า 289)

ข้อความข้างต้นเป็นบทสนทนาของฟุลเฮริยา อเล็กซานโดรพหน้า แม่ของราสโคลนคอฟพูดกับราชูมิฮิน เพื่อนสนิทของลูกชาย “ดูเนชก้า” คือชื่อเล่นของลูกสาวหรือ “ดูเนีย” “มาร์ฟา เบโตรพหน้า” สะเวียตริกายลอฟ” คือ แม่บ้านที่ดูเนียเคยไปเป็นครูที่เลี้ยงสอนหนังสือให้ลูก ๆ ของเธอ ก่อนจะเดินทางมากรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก และ “ดมิติรี โปรโคฟิช” คือชื่อต้นและชื่อกลางของราชูมิฮิน

บทสนทนาอีกตัวอย่างหนึ่ง

“ทำไมคุณถึงทำหน้าอย่างนั้นด้วยเล่า โรดิโอน โรมานอวิช? เหมือนไม่ใช่คุณคนเดิมเลยนะ ! คุณมองหน้าผม ฟังผม แต่ดูเหมือนคุณจะไม่เข้าใจที่เราเคยคุยกัน ตั้งใจหน่อยซี อีกไม่นานหรือเราจะพูดกันให้รู้เรื่อง น่าเสียใจที่ผมมีธุระต้องทำ ทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องคนอื่น... โอ โรดิโอน โรมานอวิช” เขากล่าวต่อไป “ทุกคนก็อยากจะสูดอากาศบริสุทธิ์ทั้งนั้น...มันสำคัญตรงนี้!” (หน้า 544)

บทสนทนาดังกล่าวเป็นของสะเวียตริกายลอฟ พูดกับราสโคลนคอฟ เขาเรียกชื่อต้นและชื่อกลางของคู่สนทนาทุกคำ ขณะที่เมื่อตัวละครอื่นพูดกับเขาก็เรียกชื่อต้นและชื่อกลางของเขาเช่นเดียวกัน เช่น ตอนโซเนียขอขอบคุณเขาที่เขาช่วยเหลือด้านการเงินแก่เธอและน้อง ๆ หลังจากแม่เลี้ยงตาย

“แต่สำหรับเงินนี้ อาร์คาคี อิวาโนวิช ฉันต้องขอขอบคุณคุณมาก ๆ แต่ตอนนี้ฉันยังไม่จำเป็นต้องใช้ ฉันหาเงินเลี้ยงตัวเองได้ กรุณาอย่าคิดว่าฉันเนรคุณเลย แต่ถ้าคุณมีใจอยากช่วยเหลือแล้วละก็ เงินจำนวนนี้น่าจะ...”

มันเป็นของคุณ ของคุณ โซฟีย่า เซเมนอฟน่า กรณาอย่าพูดถึงเรื่องนี้อีก เพราะผมไม่มีเวลาจริง ๆ ต่อไปคุณจำเป็นต้องใช้มันแน่ ๆ โรติโอน โรมานอวิชจะต้องเลือกเอาอย่างหนึ่ง ยิ่งหัวตัวเองหรือไม่ก็ไปไซบีเรีย” (หน้า 610)

4. ชื่อกลางของตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้มีซ้ำ ๆ กันหลายชื่อโดยมิได้เป็นญาติพี่น้องกันเลย ทำให้เข้าใจว่าชื่อต้นของบิดาตัวละครมีซ้ำ ๆ กันมาก เช่น ชื่อกลางว่า “อิวานอฟน่า” มีปรากฏในตัวละครอย่างน้อยสี่ตัวดังนี้

- 4.1 แคเธอริน่า อิวานอฟน่า มาร์เมลาคอฟ แม่เลี้ยงของโซฟีย่า เซเมนอฟน่าหรือโซเนีย
- 4.2 อะมาลีย่า อิวานอฟน่า ลิปเบวีเชล หญิงเจ้าของบ้านเช่า
- 4.3 อาลีน่าและลีซาเวียต่า อิวานอฟน่า สองพี่น้องเหยื่อฆาตกรซึ่งมิได้เป็นญาติกับแคเธอริน่าและอะมาลีย่าแต่อย่างใด
- 4.4 ลุยซ่า อิวานอฟน่า ผู้หญิงที่ไปติดต่อกับสถานีตำรวจ เรื่องถูกคนเมาไปอาละวาดที่บ้าน

ส่วนตัวละครที่มีชื่อกลางว่า “อิวานอวิช” ซ้ำกันมีสองตัว คือ “อาร์คาดีอิวานอวิช สะเวียตริกายลอฟ” อดีตนายจ้างของดูเนีย อีกคนหนึ่งคือ “อิวานอิวานอวิช คลอฟต็อก” ข้าราชการพลเรือนระดับ 5

ตัวละครดังกล่าวนี้ต่างมีบิดาชื่อ “อิวาน” ทั้งสิ้น เพียงต่างกันถ้าเป็นลูกสาวของอิวาน จะมีชื่อกลางว่า “อิวานอฟน่า” แต่ถ้าเป็นลูกชายจะมีชื่อกลางว่า “อิวานอวิช”

ข้อนำสังเกตนอกจากนี้ก็คือ ในนวนิยายเรื่องนี้มีตัวละครที่มีชื่อต้นว่า “อิวาน” อยู่ถึงสองคน คือ “อิวาน อิวานอวิช คลอฟต็อก” ข้าราชการพลเรือนอีกคนหนึ่งคือ “อิวาน อะฟานาเชวิช” ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

นอกจากชื่อกลางดังกล่าว ยังมีชื่อกลาง “เปโตรวิช” หรือ “ลูกชายของปีเตอร์” ปรากฏในชื่อกลางของ “ปีเตอร์ เปโตรวิช ลูชิน” ทนายความคู่หมั้นของดูเนียหรืออัปโด้ทีย่า โรมานอฟน่า น้องสาวของราสโคลนคอฟ ซึ่งมิได้เป็นญาติใด ๆ กับพัตเฟรี เปโตรวิช พนักงานสอบสวนฝ่ายปากคม แต่เขาเป็นญาติห่าง ๆ กับตัวละครที่มีชื่อกลางพ้องกับชื่อกลาง “เปโตรวิช” คือ มาร์ฟา เปโตรฟน่า สะเวียตริกายลอฟ ชื่อกลาง “เปโตรฟน่า” คือ “ลูกสาวของปีเตอร์”

นั่นเอง และชื่อกลาง “เปโตรวิช” ยังพบในชื่อ อิลยา เปโตรวิช “นายร้อย ตำรวจโทประทัด” เพราะมีนิสัยโกรธง่ายหายเร็ว

ชื่อกลางที่มาจากชื่อต้นของบิดาว่า “ซาเมน” หรือ “เซเมน” ที่แผลง เป็น “เซเมโนวิช” และ “เซเมโนฟนา” ก็ปรากฏในชื่อของ “อังเดร เซเมโนวิช ลีปีเชียนคอฟ” เพื่อนของปีเตอร์ เปโตรวิช ลูชิน กับชื่อของ “โซฟียา เซเมนอฟนา มาร์เมดาลอฟ” หรือโซเนีย คู่รักของราสโคลนคอฟ ซึ่งตัวละคร ทั้งสองนี้มีได้เป็นญาติอะไรกันเลย

การเรียกชื่อตัวละครใน “นายแพทย์ชีวาโก”

การเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเรื่อง “นายแพทย์ชีวาโก” ของบอริส ปาสเตอร์แนค มีลักษณะคล้ายคลึงกับการเรียกชื่อตัวละครในเรื่อง “อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์” และเรื่อง “พี่น้องคารามาซอฟ” ในหลักการสำคัญของการ เรียกชื่อตามธรรมเนียมปฏิบัติของชาวรัสเซีย คือเรียกชื่อต้นและชื่อสกุล และมี บ่อยครั้งเรียกเต็มรูปแบบ ที่ประกอบด้วยชื่อต้น ชื่อกลาง และชื่อสกุล ซึ่งมี ปรากฏเป็นปกติวิสัยในนวนิยายเรื่องนี้ นอกเหนือไปจากการเรียกชื่อเล่นใน ระหว่างตัวละครด้วยกันโดยตลอด

การเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้อาจจำแนกลักษณะได้ ดังต่อไปนี้

1. เรียกชื่อต้นและชื่อกลาง การเรียกชื่อตัวละครลักษณะนี้ มี ปรากฏทั้งในการบรรยายเรื่องของผู้เขียนและตัวละครเรียกกันเองในบทสนทนา ชื่อต้นและชื่อกลางของตัวละคร เช่น “นิโกไล นิโกไลอวิช” “อีวาน อีวานอวิช” “แอนนา ไอวานอฟนา”

ส่วนการเรียกชื่อตัวละครในบทสนทนาที่เข้าลักษณะนี้ เช่น

“นั่นไงล่ะ ปรีอฟ อาฟานาเซยวิช” โอลีเยกกระซิบ

“จู้ - จู้... อย่างงั้นนั่น ปรีอฟ อาฟานาเซยวิช คืออะไร?”

(หน้า 142 เล่ม 1)

ตอนนายแพทย์ชีวาโกพูดกับลิเบอเรียส อาเวอร์เกียริช

“คุณลิเบอเรียส อาเวอร์เกียริช, พงุ่นนี้ เราต้องประชุมสำหรับก่อน การเลือกตั้ง และต้องพิจารณาโทษทหารถือคำสั่งที่ดัมเหล้าวอดกา...” (หน้า 233 เล่ม 2)

ตอนนายแพทย์ชีวาโกเรียกปาซาหรือสเตรลินคอฟด้วยชื่อต้นและชื่อกลางว่า “ปาเวล ปาฟโลวิช!” ก่อนที่จะพบว่าปาซาได้ถึงตัวตายไปแล้ว และเป็นการกล่าวถึงชื่อต้นและชื่อกลางของตัวละครนี้เป็นครั้งเดียวและครั้งสุดท้ายตลอดเรื่อง

ตอนลาร่าพบกับนายแพทย์ชีวาโกเมื่อได้พบกันครั้งแรกในแนวรบ ขณะที่ลาร่าเป็นพยาบาลประจำหน่วยทหาร

“ยูรี อานเดรอีวิช,” หล่อนพูดต่อไป, “โปรดมีสติหน่อยค่ะ, ไปหา มาดามัวแซลล์สักหนึ่งนาที, ...” (หน้า 402 เล่ม 1)

2. เรียกชื่อต้น ชื่อกลาง และชื่อสกุล การเรียกชื่อตัวละครในลักษณะนี้ มักปรากฏในการบรรยายหรือดำเนินเรื่องของผู้เขียน เช่น

ในระยณะนี้เอง อามาเลีย คาร์ลือฟน่า กุยซาร์, เมียมายของวิศวกรชาวเบลเยียม และตัวหล่อนเองเป็นชาวฝรั่งเศสที่โอนชาติมาเป็นรัสเซีย (หน้า 65 เล่ม 1)

ในตอนเช้าวันอาทิตย์, วิคเตอร์ อิบโปลีโตวิช โคนารือฟสกี, พร้อมด้วยหมาบูลด็อกของเขา, มักจะออกเดินเล่นไปตามถนนปีตริออฟกา และถนนกุซเน็ตสกีโมสต์, และที่มุมหนึ่งของถนนทั้งหมาและคนได้รับการสมทบโดยนักแสดงละครและนักการทหารผู้หนึ่ง ชื่อ คอนสแตนติน อัลลาวิโอโนวิช ซาตานิติ (หน้า 129 เล่ม 1)

ลาร่าใช้เวลาสามปีอยู่ที่บ้านของลาเวร์น ติเมกโลวิช โคลกริวีอฟ, พ่อของนาเดีย, ด้วยความปลอดภัยประจุกอยู่ในป้อม (หน้า 206 เล่ม 1)

โคนารือฟสกี ออกจากบ้านสเวนดิตสกีไปหาเพื่อนหญิงของเขาผู้หนึ่ง ชื่อ รัฟนินา โอนัสลิมือฟนา วัวด์ - วัวด์กือฟสกี, เป็นทนายความและเป็นเมียของนักการเมืองลี้ภัยผู้หนึ่ง (หน้า 259 เล่ม 1)

ที่น่าสังเกตก็คือ มีตัวละครบางตัวมีชื่อสกุลซ้อนกันสองชื่อสกุล คือตอนบรรยายถึงตัวละครตัวนั้นดังนี้

เขามีนามสกุลสองอย่าง ; ชื่อและนามสกุลของเขาดังนี้ : แม็กซิม อาริสตารโกวิช คลินด์ซอพ โปโกเรฟซิก หรือตามที่เขาขอร้องชีวาโกให้เรียกเขา

ว่า โปโกเรฟซิก, ซึ่งเป็นนามสกุลของลุง, เขาใช้นามสกุลนี้เพื่อให้เกียรติแก่ลุง (หน้า 442 - 443 เล่ม 1)

แต่การเรียกชื่อตัวละครตามข้อ 1 และ ข้อ 2 ก็ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน เพราะบางครั้งผู้เขียนก็เรียกชื่อตัวละครทั้งสองแบบในข้อความเดียวกัน คือ เรียกชื่อตัวละครตัวหนึ่งด้วยชื่อต้น ชื่อกลาง และชื่อสกุล แต่เรียกตัวละครอีกตัวหนึ่งด้วยชื่อต้นและชื่อกลางเท่านั้น เช่น

ในฤดูหนาวครั้งหนึ่ง อเล็กซานเดอร์ อาเล็กซานโดรวิช โกรมิโก มอบตู้เสื้อผ้าเก่าลายครามใบหนึ่งแก่แอนนา ไอวานอฟฟาน่า (หน้า 179 เล่ม 1)

3. **เรียกชื่อสกุล** ในนวนิยายเรื่องนี้มีการเรียกชื่อตัวละครด้วยชื่อสกุลในการบรรยายเรื่องเช่นเดียวกับนวนิยายตะวันตกทั่วไป เช่น “โคมารีอฟสกี เล่นไพ่กับชายอีกสามคน, คนหนึ่งคือ คอรันาทอฟผู้พ่อ...” (หน้า 235 เล่ม 1)

การติดตามชีวิตโกวันแล้ววันเล่า, กอร์ดอนได้ประสบภาพอันน่าสังเวชต่าง ๆ นานาเช่นเดียวกัน... (หน้า 323 เล่ม 1)

4. **เรียกชื่อเล่น** การเรียกชื่อเล่นของตัวละครมีปรากฏทั้งในการบรรยายเรื่องของผู้เขียนและการเรียกของตัวละครอื่น ๆ เช่น

แต่ในทันใดนั้นเอง ยูราตระหนักว่าเขาเข้าใจผิดไปเสียแล้ว ขาของลาราร่อนปวกเปียก ไม่สามารถพยุงร่างไว้ได้, (หน้า 241 เล่ม 1)

“นี่แน่ะ, ปาซา,” ลาราทูต “ฉันกำลังเดือดร้อน, เธอต้องช่วยฉันนะ อย่าตกอกตกใจและอย่าถามฉัน...” หน้า 223 เล่ม 1)

แต่ในการบรรยายเรื่องบางตอน ผู้เขียนก็เรียกทั้งชื่อเล่น ขณะที่กลับเรียกชื่อตัวละครอีกตัวหนึ่งด้วยชื่อต้นและชื่อกลาง แต่เรียกชื่อตัวละครที่เหลือในทีนั้นด้วยชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล เช่น

เอ็มมา เออร์เนสตีฟาน่า กำลังยื่นมือไปช่วยถอดเสื้อคลุมให้ลารา ; เอ็มมา ต้อนรับลารา ด้วยการร้องอุทาน โอและอา, และบอกลาราว่าวิคเตอร์ อิปโบลิตริช โคมารีอฟสกีไม่อยู่, และบอกให้ลารายู่คอยเขาก่อน (หน้า 219 เล่ม 1)

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า โดยเฉพาะการเรียกชื่อตัวละครเอกชายหญิงในนวนิยายเรื่องนี้ พบว่านายแพทย์ชีวาโกนั้น ในช่วงต้นเรื่องก่อนที่เขาจะเรียนจบเป็นนายแพทย์ ผู้เขียนเรียกเขาว่า “ยูรา” อันเป็นชื่อเล่นเช่นเดียวกับตัวละครอื่น ๆ ซึ่งมาจากชื่อจริงว่า “ยูรี อานเดรอีวิช ชีวาโก” จนเมื่อจบเป็นแพทย์แล้ว ผู้เขียนจะเปลี่ยนเรียกชื่อเขาไปจนจบเรื่อง ดังที่ผู้เขียนบรรยายไว้ตอนหนึ่งว่า

นายแพทย์ชีวาโก ผู้เมื่อไม่นานมานี้รู้จักกันในนามยูรา, แต่เวลานี้มีผู้เรียกเขาว่า ยูรี อานเดรอีวิช หรือนายแพทย์ชีวาโกมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ... (หน้า 283 เล่ม 1)

หลังจากนี้ ผู้เขียนจะบรรยายถึงเขาในชื่อต้นและชื่อสกุลสลับกับเรียก “นายแพทย์ชีวาโก” หรือ “ชีวาโก” อันเป็นชื่อสกุลจนจบเรื่อง จะไม่ปรากฏการเรียกชื่อ “ยูรา” ในการบรรยายเรื่องอีกเลย นอกจากมีการเรียกขานในบทสนทนาของตัวละครที่คุ้นเคยสนิทสนมเท่านั้น

ส่วนตัวละครเอกฝ่ายหญิงหรือ “ลารา” นั้น ผู้เขียนจะใช้ชื่อ “ลารา” ซึ่งเป็นชื่อเล่นในการบรรยายโดยตลอด ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่อง ทั้ง ๆ ที่ชื่อจริงของเธอคือ “ลาริซา ฟิโอโดรอฟนา กุยซาร์” แต่มีบางครั้งซึ่งก็น้อยครั้งเต็มทีที่ผู้เขียนเรียกเธอว่า “ลารา แอนตีปอฟ” หลังจากเธอแต่งงานกับ “ปาซา แอนตีปอฟ” แล้ว

การเรียกชื่อตัวละครใน “พี่น้องคารามาซอฟ”

การเรียกชื่อตัวละครในนวนิยาย เรื่อง “พี่น้องคารามาซอฟ” ของลีโอดอลสตอย มีข้อน่าพิจารณาและสังเกตดังต่อไปนี้

1. ตัวละครหลายตัวมีชื่อเล่น เช่น “ดมิตรี” ลูกชายคนโตของ “คารามาซอฟ” มีชื่อเล่นว่า “มิตยา” “อเล็กไซ” ลูกชายคนเล็ก มีชื่อเล่นว่า “อโลซา” “อกราเฟนา” มีชื่อเล่นว่า “กรูเซนกา” และ “กรูซา” “แคธารีนา” ชื่อเล่นว่า “เคตยา”

การเรียกชื่อตัวละครด้วยชื่อเล่น มีทั้งตัวละครเรียกกันเองในบทสนทนาและผู้เล่าเรื่องเป็นผู้เรียก แต่ก็มีข้อแตกต่างอยู่ว่า ผู้เล่าเรื่องจะเรียกชื่อตัวละครบางตัวโดยเฉพาะตัวละครเอกฝ่ายหญิงด้วยชื่อเล่นเพียงบางชื่อเท่านั้น เช่น จะไม่เรียกว่า “กรูซา” และ “เคตยา” ในการบรรยายเรื่องเลย แต่จะ

เรียกว่า “กรูเซนกา” ส่วน “กรูซา” และ “เคตยา” เป็นชื่อเรียกที่ตัวละครสนิทสนมกัน อย่างมิตยาใช้เรียกหญิงทั้งสองเท่านั้น แต่สำหรับตัวละครเอกฝ่ายชาย ผู้เล่าเรื่องจะเรียกชื่อเล่นแทนชื่อต้นตลอดการบรรยายเรื่องทั้ง “มิตยา” และ “อโลซา”

2. ผู้เล่าเรื่องมักจะกล่าวถึงตัวละครแต่ละตัวในครั้งแรกด้วยชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล หรืออย่างน้อยก็ชื่อต้นและชื่อสกุล แต่ก็บ่อยครั้งที่เรียกเฉพาะชื่อต้นและชื่อสกุล อันเป็นแนวปฏิบัติในนวนิยายทั่ว ๆ ไป เช่น ในตอนเปิดเรื่องในบทที่ 1 ของตอนที่ 1 ผู้เล่าเรื่องเริ่มต้นว่า “อเล็กไซ ฟีโอโดโรวิช คารามาซอฟ เป็นลูกชายคนที่สามของฟีโอโดร์ พาฟโลวิช คารามาซอฟ...”

เมื่อกล่าวถึงลูกชายคนแรกของคารามาซอฟว่า “ดมิตรี ฟีโอโดโรวิช หรือมิตยา...” หรือตอนที่อโลซาไปหาอดีตร้อยตรีสเนกิริโยฟครั้งแรกที่บ้าน ผู้เล่าเรื่องให้อดีตร้อยตรีผู้นั้นแนะนำตัวเองแบบเต็มรูปว่า

“ผมนิโคไล อัลยิต สเนกิริโยฟ อดีตร้อยตรีในกองทหารทัพรัสเซีย ถึงเขาจะเสียเกียรติเพราะความผิดแต่เขาก็ยังเป็นร้อยตรีอยู่ครับ ผมควรจะแนะนำตัวเองว่านายร้อยตรีฮอร์บ ไม่ใช่ร้อยตรีสเนกิริโยฟเฉย ๆ...” (หน้า 227)

คำแนะนำตนเองของอดีตร้อยตรีผู้นี้แสดงให้เห็นว่า ต้องแนะนำกันเต็มยศจึงจะต้องตามขนบนิยม แม้ตอนเขาแนะนำภรรยาและอโลซาให้รู้จักกัน ก็ยังแนะนำเต็มรูปทั้งชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุลของทั้งสองฝ่าย

“...ต่อไปผมขอแนะนำภรรยาผมนะครับ อารีนา เพตروفนา...นี่ คุณอเล็กไซ ฟีโอโดโรวิช คารามาซอฟ ยืนขึ้นชี้คุณคารามาซอฟ” (หน้า 230)

แต่การกล่าวถึงตัวละครนั้น ๆ ในครั้งต่อ ๆ ไป ผู้เล่าเรื่องจะเรียกชื่อตัวละครเพียงชื่อสกุลเป็นส่วนใหญ่ เว้นแต่ชื่อตัวละครบางตัว เช่น ลูกชายสามคนของคารามาซอฟ และตัวละครหญิงอย่างกรูเซนกา ซึ่งล้วนเป็นชื่อเล่น แต่ก็ไม่เป็นการแน่นอนเสมอไป เพราะในบางตอนผู้เล่าเรื่องก็จะกล่าวถึงตัวละครบางตัวด้วยชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุลก็มี ซึ่งสังเกตได้ว่าผู้เล่าเรื่องต้องการเน้นชื่อนั้น ๆ ก็เป็นได้

3. ในกรณีที่เป็นการแสดงอารมณ์ของตัวละคร สังเกตได้ว่าตัวละครจะเรียกชื่อตัวละครอื่นอีกตัวหนึ่งด้วยชื่อต้นและชื่อกลาง ซึ่งเป็นการแสดง

ความสุภาพตามธรรมเนียมการเรียกชื่อของชาวรัสเซีย แต่กรณีนี้ก็ดูเป็นการประชดประชันได้เช่นกัน เพราะถือว่าการเรียกชื่อเล่นเป็นการไม่สุภาพ แม้จะเป็นพ่อลูกกันแท้ ๆ เช่น คารามาซอฟ เรียกมิตยา ลูกชายคนโตด้วยชื่อตันและชื่อกกลาง ตอนพ่อทำตัวลูก

“ดมิตรี ฟีโอโดโรวิช!” คารามาซอฟตะโกนเสียงเพี้ยนราวไม่ใช่เสียงของเขาเอง “ฮืม! ถ้าแกไม่ใช่ลูกข้า ข้าจะทำตัวกับแกเดี๋ยวนี...” (หน้า 79)

ตอนสเมอร์ดียา คอฟ พ่อครัวหนุ่มตกเตียงเรื่องการนับถือศาสนา กับกริกอรี คนใช้เก่าแก่ของคารามาซอฟ มีการแสดงอารมณ์ด้วยคำพูด และเรียกชื่อตันและชื่อกกลางของกริกอรี

“อย่ารีบตัดสินผมอย่างนั้นซีครับ อย่าใช้คำรุนแรง แต่ลองคิดให้ถี่ ๆ อีกสักครั้งเถอะ กริกอรี วาสสิไลวิช...” (หน้า 146)

อีกตอนหนึ่งในเหตุการณ์เดียวกัน

“ใจเย็น ๆ กริกอรี วาสสิไลวิช” สเมอร์ดียา คอฟ พูดต่อไปอย่างไม่สะทกสะท้าน (หน้า 148)

ตอนอโลซาและคุณนายโกคลาคอฟเข้าไปในห้องรับแขกที่อิวานและแคธารีนาพูดคุยกันอยู่ แคธารีนาจะเรียกคุณนายโกคลาคอฟด้วยชื่อตันและชื่อกกลางว่า “แคธารีนา ออสสิพอฟนา” และเรียกชื่ออิวานตามด้วยชื่อกกลาง แต่เมื่อพูดถึง อโลซา ด้วยความเผอเรอ ก็รีบออกตัวทันที ดังตัวอย่าง

“แต่ดิฉันอยากให้อโลซา ขอโทษเถิด อเล็กไซ ฟีโอโดโรวิช ที่ดิฉันเรียกชื่อเล่นคุณ ดิฉันอยากให้อเล็กไซพูดต่อหน้าเพื่อนดิฉันทั้งสองคนคะ ว่าดิฉันถูกหรือผิด ดิฉันมีสัญญาขาดญานอะไรบางอย่าง อโลซาน้องรัก (เพราะเธอเป็นน้องที่รักของฉัน)” (หน้า 216)

ขณะที่สเนกิริโยฟ อดีตร้อยตรีจะเรียกอโลซาว่า “อเล็กไซ ฟีโอโดโรวิช” โดยตลอด แม้แต่คุณนายโกคลาคอฟ ที่ “ลืข” ลูกสาวของเธอชอบอโลซาก็เรียกเขาอย่างสุภาพเสมอ รวมทั้งลืขด้วย การที่ตัวละครเรียกกันทั้งชื่อตันและชื่อกกลาง แม้จะเป็นธรรมเนียมนิยมแต่ในบางครั้งก็ออกจะดูพื้นเพือได้เช่นเดียวกัน เพราะแทนที่จะเป็นการกระชับและเป็นกันเองระหว่างตัวละคร

ก็กลายเป็นความยึดเยื้อและค่อนข้างเป็นทางราชการไป แต่ถ้ามองในแง่ที่ผู้เขียนพยายามคงความเป็นเอกลักษณ์ของการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้ก็เป็นอีกกรณีหนึ่ง เช่น ตอนลี้ชพูดกับ อโลซาในช่วงต้น ๆ จะเรียกทั้งชื่อต้นและชื่อกลาง แต่ตอนหลังจะเรียกชื่อเล่น

“คะ อเล็กไซ ฟิโอโดโรวิช เพื่อนรัก ขอให้เราเอาใจใส่คนอื่นเหมือนกับเขาเป็นคนป่วยเถิด!”

“ไซ ขอให้เราทำอย่างนั้นเถิด ลีช ผมพร้อมจะทำอย่างนั้น แต่อาจยังทำได้ไม่ดีพอ บางครั้งผมไม่อดทน ยังมองคนไม่ตรงตามที่เขาเป็นจริง แต่สำหรับคุณนี้อาจจะต่างออกไป”

“อะไรกัน ไม่เชื่อหรือก อเล็กไซ ฟิโอโดโรวิช ฉันสบายใจจริง ๆ”

“ดีจริง ที่คุณพูดอย่างนั้น ลีช”

“เธอนี้เป็นคนที่น่าพิศวงเลย อเล็กไซ ฟิโอโดโรวิช แต่บางที่เธอก็อวดดีไปหน่อย...” จู ๆ ลีช ก็กระซิบบอกเขาอย่างรวดเร็วด้วยอาการตื่น ๆ

อโลซาทำตามที่เขาบอก กลับมารายงานว่าไม่มีใครฟังอยู่

“อเล็กไซ ฟิโอโดโรวิช” ลีชพูดต่อ... (หน้า 247)

ตามตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าค่อนข้างผันเพี้ยนยึดเยื้อ ในการที่ตัวละครเรียกชื่อต้นและชื่อกลางของตัวละครอีกตัวหนึ่งในการสนทนา ทั้ง ๆ ที่ไม่จำเป็นที่จะมุ่งแสดงความสุภาพตลอดเวลา ซึ่งถ้าจะเปลี่ยนเป็น “อโลซา” อย่างที่เรียกในตอนหลัง ก็จะกระชับกว่ามาก ขณะที่ฝ่ายชายเรียกฝ่ายหญิงว่า “ลีช” โดยตลอด แต่ข้อเท็จจริงก็คือไม่ปรากฏว่าตัวละครที่ชื่อ “ลีช” มีชื่อกลางและชื่อสกุลว่าอย่างไร เพราะไม่มีบรรยายในตอนใด ๆ มิฉะนั้นอโลซาอาจต้องเรียกชื่อต้นและชื่อกลางของเธอเพื่อความสุภาพเช่นกันก็เป็นได้ แต่เราทราบชื่อสกุลของลีชได้จากชื่อมารดาของเธอ คือคุณนายโกดสลาคอฟ

การเรียกชื่อตัวละครที่มีความเหมือนในความแตกต่าง

จากการพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบลักษณะการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเอกของรัสเซียทั้งสี่เรื่องดังกล่าวแล้ว เราอาจจำแนกลักษณะการเรียกชื่อตัวละครซึ่งมีความเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันในหลายลักษณะดังต่อไปนี้

ลำดับ	กลวิธีการเรียกชื่อ	โอกาสการเรียกชื่อ	นวนิยาย
1	เรียกชื่อต้นและชื่อกลาง	1.1 บรรยายเรื่องและการกล่าวถึงตัวละครเป็นครั้งแรก 1.2 ตัวละครเรียกกันเพื่อแสดงความสุภาพ 1.3 ตัวละครเรียกกันเพื่อแสดงอารมณ์	ทุกเรื่อง ทุกเรื่อง ทุกเรื่อง
2	เรียกชื่อต้นและชื่อสกุล	2.1 บรรยายเรื่องและดำเนินเรื่อง 2.2 ตัวละครเรียกกันในบทสนทนา	ทุกเรื่อง ทุกเรื่อง
3	เรียกชื่อต้น ชื่อกลางและชื่อสกุล	บรรยายเรื่องและดำเนินเรื่อง	ทุกเรื่อง
4	เรียกชื่อสกุล	บรรยายเรื่องและดำเนินเรื่อง	ทุกเรื่อง
5	เรียกชื่อต้นหรือชื่อเล่น	5.1 บรรยายเรื่องและดำเนินเรื่อง 5.2 ตัวละครเรียกกันในบทสนทนา	ทุกเรื่อง ทุกเรื่อง

ตามตารางข้างต้น แสดงว่ากลวิธีหรือลักษณะการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเอกของรัสเซียทั้งสี่เรื่องมีความคล้ายคลึงกันมาก ซึ่งจัดเป็นขนบนิยมหรือแนวปฏิบัติประการหนึ่งของวรรณกรรมรัสเซียที่น่าสนใจศึกษา ประการสำคัญก็คือขนบนิยมหรือแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ยังมีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านความไม่แน่นอนในการเรียกชื่อตัวละครดังที่ปรากฏในนวนิยายแต่ละเรื่อง หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่ง คือ มีความหลากหลายในการเรียกชื่อตัวละครต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นการเรียกชื่อตัวละครในลักษณะเดียวกัน เช่น ในการบรรยายเรื่องผู้เขียนหรือผู้เล่าเรื่องอาจเรียกชื่อเล่นของตัวละครเป็นลักษณะของทวิมาตรฐาน (Double Standard) สำหรับตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ดังปรากฏในเรื่อง “พี่น้องคารามาซอฟ” หรือเรียกชื่อตัวละครด้วย ชื่อเล่น ขณะที่เรียกตัวละครอีกตัวหนึ่งด้วยชื่อต้นและชื่อรอง ดังในเรื่อง “นายแพทย์ชีวาโก”

หรือในการบรรยายเรื่องที่เป็นเหตุการณ์เดียวกัน เนื้อความเดียวกัน ผู้เขียนก็เรียกชื่อตัวละครไม่เป็นแนวเดียวกัน ดังในเรื่อง “อันหา คารณินา” และเรื่อง “อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์” ความไม่เป็นระบบหรือแนวปฏิบัติที่เคร่งครัดชัดเจนดังตัวอย่างที่กล่าว มิใช่เป็นเพียงทวิมาตรฐานสำหรับการเรียกชื่อตัวละครในบริบทเดียวกันเท่านั้น แต่ยังจัดเป็นพหุมาตรฐาน (Multiple Standard) ของการเรียกชื่อตัวละครโดยทั่วไปอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ความหลากหลายนาาลักษณะที่ปรากฏในกลวิธีการเรียกชื่อตัวละครในนวนิยายเอกของรัสเซียทั้งสี่เรื่องนี้ แม้มิใช่สูตรสำเร็จของการเขียนนวนิยายโดยตรง แต่ก็มีคุณค่าต่อการศึกษาพัฒนาการของกลวิธีหรือท่วงทำนองการเขียนนวนิยายในอีกแง่มุมหนึ่ง ที่อาจมีกระบวนทัศน์ผิดแผกไปจากการมุ่งศึกษาโครงสร้างหลักหรือองค์ประกอบของนวนิยาย ที่ประกอบด้วยแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉากและบรรยากาศ ที่มีการศึกษาวิเคราะห์กันมานานและมากมาย การพิจารณาศึกษาเรื่องกลวิธีการเรียกชื่อตัวละคร จึงจัดเป็นการขยายแวดวงประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านตัวละครได้อีกประเด็นหนึ่ง และน่าจะมีการขยายประเด็นให้กว้างขวางออกไปอีก

หนังสืออ้างอิง

ดอสดเอดเฟสกี, ฟीडอดอร์. ฟีน้องคอรอมมอพล. แผลจจก **The Brothers Karamazov**. โดย “สดใส” (สดใส ชันดิวรพงค์) ฟิมพ์ครังที่ 2. กรุงเทพฯ : ทับหนังสือ, 2533.

_____ ออชญุกรรกกับการลงทัณฑ์. แผลจจก **Crime and Punishment**. โดย ศ.ศุกศิลป์ (นามแฝง). กรุงเทพฯ : สมิติ, 2534.

ดอลสดอย, ลีโอ. อันนา คารณินา. แผลจจก **Anna Karenina** โดย “สดใส” (สดใส ชันดิวรพงค์). กรุงเทพฯ : มูลนิธิเด็ก, 2536.

ปาสเตอร์แนก, บอริส. นายแพทยชีวากิ เล่ม 1 และเล่ม 2 แผลจจก **Doctor Zhivago**. โดยออชอา ชอจิดด์เมดด์. ฟิมพ์ครังที่ 3, พระนคร : แพร์ฟิทยา, 2512.

Feitlowitz, Marquerite. **Leo Tolstoy's Anna Karenina**. New York : Barron's Educational Series, IMC, 1985.